Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/4053

12.7.2024

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Zapojenie mládeže v EÚ a Spojenom kráľovstve

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(C/2024/4053)

Spravodajca: **Cillian LOHAN**

Poradca	Maurizio CUTTIN
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	21.9.2023
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Príslušná sekcia	sekcia pre vonkajšie vzťahy
Prijaté v sekcii	3.4.2024
Prijaté na plenárnom zasadnutí	24.4.2024
Plenárne zasadnutie č.	587
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	154/2/1

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV ako európsky dom občianskej spoločnosti je presvedčený, že organizácie občianskej spoločnosti v Európskej únii aj v Spojenom kráľovstve majú jedinečné postavenie na to, aby napomáhali a uľahčovali zapojenie mládeže v EÚ a Spojenom kráľovstve, a teda je pripravený plniť svoju úlohu, ako vyplýva z tohto stanoviska.

Mobilita mládeže

1.2. Vzhľadom na to, že zmeny dohôd o mobilite medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ vyvolané brexitom mali neúmerne negatívny vplyv na mladých ľudí, EHSV v prvom rade naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby oslovila vládu Spojeného kráľovstva, pokiaľ ide o možnosť rokovať o ambicióznom recipročnom partnerstve v oblasti mobility mládeže. Cieľom tohto partnerstva by malo byť stanovenie podmienok vstupu a pobytu na také účely, ako sú výskum, štúdium, odborná príprava a mládežnícka výmena.

1.3. Napriek tomu EHSV naliehavo vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila rokovania so Spojeným kráľovstvom o úplnej reintegrácii Spojeného kráľovstva do programu Erasmus+, čo je stanovisko, ktoré oficiálne podporuje Európske fórum mládeže ([1]) a Britská rada mládeže ([2]), ako aj mnohé mládežnícke organizácie v celom Spojenom kráľovstve ([3]) a EÚ.

([1]) https://www.youthforum.org/files/231207-PP-Erasmus.pdf.

([2]) Https://www.byc.org.uk/uk-young-ambassadors/2024/advocating-for-erasmus-in-parliament-and-beyond [Pozn.: Vzhľadom na neistotu, ktorá vznikla v dôsledku toho, že Britská rada mládeže vyhlásila vo štvrtok 21. marca 2024 platobnú neschopnosť (pozri bod 3.2), sa všetky zmienky o tejto organizácii zachovajú i naďalej, kým bude existovať. Ak tento právny subjekt úplne zanikne, zmienky o Britskej rade mládeže v stanovisku sa budú vzťahovať na vybranú skupinu medzinárodných „veľvyslancov mládeže Spojeného kráľovstva“ a na nástupnícku štruktúru.]

([3]) https://1.yem.org.uk/embrace-erasmus.

1.4. EHSV vyzýva Komisiu, aby potvrdila, že Spojené kráľovstvo môže kedykoľvek rokovať o opätovnom pristúpení k programu Kreatívna Európa. EHSV takisto vyzýva Komisiu, aby aktívne presadzovala otázku medzikultúrneho vzdelávania v rámci diplomatických výmen so Spojeným kráľovstvom.

1.5. Uznávajúc, že brexit mal mimoriadne negatívny kultúrny a hospodársky vplyv na koncertujúcich umelcov ([4]), a teda aj na kultúrne vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, a vzhľadom na to, že tejto otázke sa venoval výbor Snemovne lordov pre európske záležitosti ([5]), ako aj nedávne zasadnutia Parlamentného zhromaždenia pre partnerstvo EÚ – Spojené kráľovstvo ([6]), EHSV vyzýva Komisiu, aby aktívne spolupracovala so Spojeným kráľovstvom na riešení prekážok mobility kreatívnych profesionálov, čo by mohlo zahŕňať recipročné zrušenie vízovej povinnosti pre kreatívny priemysel alebo „kultúrnu výnimku“ z dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom.

1.6. EHSV uznáva, že veľký pokles počtu návštevníkov škôl v Spojenom kráľovstve aj v EÚ ([7]) mal značný negatívny kultúrny a hospodársky vplyv na oboch stranách Lamanšského prielivu, a preto žiada Komisiu, aby rokovala so Spojeným kráľovstvom o recipročných cestovných opatreniach pre návštevníkov škôl. To by malo zahŕňať zavedenie systému cestovania pre školské skupiny, ktorý by od žiakov cestujúcich na organizované návštevy škôl a iné typy návštev mládeže do Spojeného kráľovstva alebo EÚ nevyžadoval, aby mali pri sebe individuálne cestovné pasy. Prvým pozitívnym krokom bolo rozhodnutie z 28. decembra 2023, podľa ktorého Francúzi a štátni príslušníci EÚ na školách vo Francúzsku, ktorí prekročia Lamanšský prieliv na účely prázdninového štúdia jazykov, budú musieť mať pri sebe iba jednoduchý preukaz totožnosti, čím sa odstráni požiadavka na získanie drahých víz ([8]).

Štruktúrované zapojenie

1.7. EHSV nalieha na Komisiu, aby rokovala so Spojeným kráľovstvom o vybudovaní recipročných poradenských štruktúr pre mládež, ktoré by sa podobali iniciatíve *EU Youth Sounding Board* ([9]), v rámci diplomatických misií oboch strán.

1.8. EHSV dôrazne podporuje vytvorenie štruktúrovanej spolupráce medzi EÚ, orgánmi na úrovni Spojeného kráľovstva a decentralizovanými krajinami s intenzívnym začleňovaním mládeže vrátane práce s mládežou a neformálneho vzdelávania s cieľom posilniť dialóg a spoluprácu s mládežníckou občianskou spoločnosťou.

1.9. EHSV dôrazne odporúča, aby sa na oboch stranách zaviedlo štruktúrované začleňovanie mládeže do existujúcich štruktúr určených na ich zapojenie. Štruktúrované a pravidelné začleňovanie sektora mládeže Spojeného kráľovstva by sa malo umožniť, podporovať a primerane financovať, napríklad v rámci každoročného mládežníckeho podujatia EHSV *Vaša Európa, váš názor* ([10]), každoročného podujatia Európskeho parlamentu *LevelUp!* ([11]) a stretnutí v rámci *Európskeho podujatia pre mládež* ([12]), procesu *Európskeho dialógu s mládežou* ([13]) a podobných iniciatív.

1.10. EÚ a Spojené kráľovstvo by mali spoločne zvážiť vytvorenie a financovanie koordinačného fóra mládeže medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, ktoré by okrem iného pozostávalo zo zástupcov Európskeho fóra mládeže ([14]), Britskej rady mládeže ([15]), Young Scot ([16]), Fóra mládeže v Severnom Írsku ([17]) a mládežníckej organizácie Urdd ([18]), ktoré by organizovalo pravidelný dialóg s cieľom prediskutovať najpálčivejšie otázky v oblasti vzťahov mládeže medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Títo aktéri by sa mali brať do úvahy v procese tvorby stanovísk EHSV prostredníctvom vykonávania testu mládeže EÚ v EHSV.

([4]) https://www.theguardian.com/politics/2023/aug/22/music-industry-workers-no-work-in-eu-since-brexit.
([5]) https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9658/.
([6]) https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/d-uk/activities/inter-parliamentary.
([7]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749799/EPRS_ATA(2023)749799_EN.pdf.
([8]) https://www.lemonde.fr/en/france/article/2023/12/28/uk-lifts-brexit-obstacles-for-french-students-and-schoolchildren_6382995_7.html.
([9]) https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-sounding-board_en#current-youth-sounding-board.
([10]) https://www.eesc.europa.eu/sk/initiatives/vasa-europa-vas-nazor.
([11]) https://youth.europa.eu/news/join-us-level-i-care-i-vote_en.
([12]) https://european-youth-event.europarl.europa.eu/en/previous-editions.
([13]) https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/previous-eu-youth-dialogue-consultations_en.
([14]) https://www.youthforum.org/.
([15]) https://nya.org.uk/byc/.
([16]) https://young.scot/.
([17]) https://niyf.org/.
([18]) https://www.urdd.cymru/en/.

1.11. Sektor mládeže nie je zastúpený v domácich poradných skupinách EÚ ani Spojeného kráľovstva podľa Dohody o obchode a spolupráci. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby uľahčila plnú a aktívnu účasť zástupcov sektora mládeže v EÚ a odstránila všetky finančné prekážky účasti v domácej poradnej skupine EÚ. EHSV tiež vyzýva Komisiu, aby spolupracovala so Spojeným kráľovstvom a nabádala ho uľahčiť účasť sektora mládeže Spojeného kráľovstva v domácej poradnej skupine Spojeného kráľovstva. Uznanie hlasov mladých ľudí v tomto orgáne je nevyhnutné, aby sa zabezpečilo jeho dlhodobé prežitie ako štruktúry na prehlbovanie bilaterálnych vzťahov.

1.12. EHSV víta projekt Britskej rady pre mládež EÚ/Spojeného kráľovstva Youth Stronger Together ([19]), ktorý ponúka mladým ľuďom vo veku od 15 do 30 rokov z EÚ a Spojeného kráľovstva príležitosti spojiť sa a spolupracovať. EHSV sa domnieva, že tento projekt by mal slúžiť ako vynikajúci model najlepších postupov na uľahčenie budúcich dvojstranných iniciatív pre mládež medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom na prepojenie, posilnenie a odbornú prípravu mládeže.

Iné formy zapojenia mládeže

1.13. EHSV odporúča zmapovať príležitosti pre mladých ľudí. To by mohlo byť veľmi užitočné pri budovaní kapacít na vzdelávanie o praktických príležitostiach, ktoré majú k dispozícii. Mali by sa formulovať jasné kariérne možnosti s cieľom poskytovať mladým ľuďom odborné znalosti prostredníctvom škôl, združení a kariérneho poradenstva. Mal by sa zahrnúť program učňovskej prípravy, napríklad pre poľnohospodárstvo, založený na najlepších postupoch ([20]).

1.14. EHSV vyzýva na vytvorenie centralizovaného a dostupného informačného centra pre mladých podnikateľov, na ktorých má brexit naďalej vplyv v dôsledku prísnych nových pravidiel, ktorými sa riadi pohyb tovaru a služieb cez Lamanšský prieliv, a neistoty v súvislosti s prístupom na trh.

1.15. EHSV odporúča zlepšiť štruktúrované partnerské učenie, užitočné pre organizácie občianskej spoločnosti, ale aj model, ktorý by mohli využívať miestne samosprávy a vládne úrady. Hoci pripojenia k sieťam EÚ zostávajú vo Walese vo všeobecnosti nedotknuté, je potrebné ich posilniť, aby sa zabezpečila dlhodobá životnosť cezhraničnej výmeny poznatkov. Pozitívnym príkladom je, že waleský zástupca je predsedom Fóra vidieckej mládeže na úrovni EÚ. Skupiny mladých farmárov sú však teraz vylúčené z členstva v organizácii CEJA ([21]) s výnimkou NFU Next Generation ([22]), ktorá zastupuje Anglicko a Wales.

Pobytová schéma pre občanov EÚ a mládež

1.16. Postupy v rámci pobytovej schémy pre občanov EÚ mali nevítané dôsledky aj pre mladých ľudí. Každé dieťa musí mať svoju vlastnú žiadosť v rámci pobytovej schémy pre občanov EÚ, ktorú zvyčajne podávajú rodičia. V niektorých prípadoch nebola táto požiadavka z rôznych dôvodov splnená, čo malo pre deti vážne následky. Týmto dôsledkom by bolo možné predísť alebo ich zmierniť pomocou usmernení ústretovejších pre používateľov a prípadne kampane na zvýšenie povedomia.

1.17. V súvislosti s pobytovou schémou pre občanov EÚ v Spojenom kráľovstve a v niektorých členských štátoch EÚ naďalej vznikajú komplikácie, ktoré môžu mať dôsledky pre deti a mladých ľudí. Organizácie na podporu mládeže upozorňujú na nebezpečenstvo tzv. „účinku Windrush“ v Spojenom kráľovstve. Dôvodom je, že „výlučne digitálny“ systém môže viesť k prípadom, keď v niektorých zraniteľných skupinách deti nebudú registrované. Je potrebná náhradná fyzická podpora a 24-hodinová linka pomoci.

1.18. V EÚ údaje stále nie sú aktuálne, najmä pokiaľ ide o žiadosti o pobytové preukazy na preukázanie statusu podľa dohody o vystúpení v krajinách s deklaratórnymi systémami. V súčasnosti preto neexistuje spôsob, ako zistiť, koľko detí a mladých ľudí by mohlo čeliť ťažkostiam pri preukazovaní svojho postavenia v budúcnosti. V niektorých krajinách existuje dokonca neistota v súvislosti s registráciou detí alebo s tým, či musia byť držiteľmi preukazov, a s procesom ich získania. V mnohých krajinách sa objavujú aj rôzne otázky týkajúce sa zlúčenia rodiny. Verejné financovanie na podporu buď neexistuje, alebo sa postupne ukončuje, a to bez ohľadu na neustály a čoraz zložitejší počet prípadov.

([19]) https://www.britishcouncil.be/programmes/education/stronger-together.
([20]) https://www.wwf.org.uk/wales/land-of-our-future.
([21]) https://www.ceja.eu/home.
([22]) https://www.ceja.eu/who-we-are/people.

1.19. EHSV preto naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa spojila so Spojeným kráľovstvom s cieľom preskúmať otázku poskytovania fyzickej podpory a zachovať financovanie, ktoré umožní komunitným skupinám, podporným organizáciám a verejným orgánom poskytovať podporu dovtedy, kým sa prípady budú vyskytovať. EHSV víta správu o tom, že britskí občania v Európe dostanú na nasledujúcich 20 mesiacov v rámci programu Európskej komisie Občania, rovnosť, práva a hodnoty ([23]) finančné prostriedky na projekt budovania kapacít a zvyšovania informovanosti, ktorý sa bude týkať skupín v 11 krajinách EÚ. Konštatuje však, že potreba financovania sa bude vzťahovať aj na členské štáty EÚ dovtedy, kým sa prípady budú vyskytovať.

Jedinečné okolnosti Severného Írska

1.20. Nedostatok financií a koordinovaného prístupu a miestnych odborných znalostí pri prideľovaní financií znamená, že v kombinácii so škrtmi sa mládežníckym skupinám a komunitným skupinám neposkytujú zdroje. Napríklad prostriedky z Európskeho sociálneho fondu (ESF) boli rozdelené miestnymi samosprávami na základe miestnych odborných znalostí. Toto sa ukázalo ako odolný a spoľahlivý model financovania pre skupiny, ako je Disability Action NI ([24]). Teraz však hrozí, že sa tieto iniciatívy budú musieť ukončiť. Toto všetko zvyšuje ohrozenie mieru v Severnom Írsku. EHSV je preto pevne presvedčený, že tieto otázky by sa mali urýchlene riešiť, aby sa zabránilo tomu, že mladí ľudia budú hľadať podporu u iných subjektov, a to aj na úrovni komunity v polovojenských organizáciách.

1.21. EHSV nabáda EÚ, aby spolupracovala s príslušnými vládami Spojeného kráľovstva, Írska a Severného Írska, aby spojili svoje sily pri zvyšovaní povedomia o poslaní cezhraničného programu PEACE PLUS určeného na podporu mieru a prosperity v Severnom Írsku a pohraničných grófstvach Írska. V tejto súvislosti si všetky strany musia byť vedomé krehkosti mieru v Severnom Írsku, čo umocňuje dôležitosť podpory EÚ programu PEACE PLUS. Úlohu, ktorú EÚ zohrala pri podpore tohto mieru, nemožno podceňovať. V tejto súvislosti EHSV vyzýva všetky zainteresované strany, aby proaktívne propagovali výhody programu PEACE PLUS a informovali o jeho rozsiahlych možnostiach financovania prostredníctvom prístupného jazyka orientovaného na mládež.

2. **Súvislosti**

2.1. Politické vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa výrazne zlepšili po prijatí dohody o vystúpení medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, Dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom a Windsorského rámca. Na úrovni občianskej spoločnosti zostali pevné a priateľské vzťahy založené na dobrej viere a spolupráci.

2.2. Táto dynamika sa odráža vo výnimočných vzťahoch medzi EHSV a organizáciami občianskej spoločnosti v Spojenom kráľovstve od roku 2021, čo viedlo k tomu, že EHSV podpísal memorandá o porozumení so združením Civil Society Alliance UK a následne so Škótskym poradným fórom pre Európu. Prejavila sa aj v návštevách Londýna, Edinburgu, Belfastu a Cardiffu, ktoré sa uskutočnili v rámci prípravy tohto stanoviska z vlastnej iniciatívy a informačnej správy s názvom *Vykonávanie dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ* ([25]) v roku 2023, a na iných formálnych a neformálnych stretnutiach medzi členmi EHSV a organizáciami občianskej spoločnosti v Spojenom kráľovstve. Okrem toho si EHSV vybudoval veľmi dobré vzťahy s príslušnými predstaviteľmi misie Spojeného kráľovstva pri EÚ, Scotland House, Wales House a vládou Severného Írska v Bruseli.

2.3. Kľúčové štruktúry na monitorovanie vykonávania dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom a Windsorského rámca sú zavedené, chýba v nich však zastúpenie sektoru mládeže. Objavil sa väčší problém regionálneho zastúpenia a zdrojov na uľahčenie účasti v týchto štruktúrach (najmä domáce poradné skupiny).

([23]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en.
([24]) https://www.disabilityaction.org/.
([25]) https://www.eesc.europa.eu/sk/our-work/opinions-information-reports/information-reports/implementation-eu-uk-withdrawal-agreement-including-protocol-ireland-and-northern-ireland.

3. **Osobitné pripomienky**

3.1. Podstatný problém ovplyvňujúci vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom v oblasti mládeže pramení z rozhodnutia Spojeného kráľovstva vystúpiť z programu Erasmus+. Ako potvrdzujú hlavné zainteresované strany z oblasti obchodu, práce a tretieho sektora, opätovné zapojenie do programu Erasmus+ by nemalo mať vplyv na britský Turingov program, waleský program Taith ani na podobné opatrenia súvisiace s mobilitou v Spojenom kráľovstve zavedené po brexite, ktoré majú oveľa menší rozsah a sú oveľa menej financované, a ktoré by tak mohli Erasmus+ skôr dopĺňať, ako nahrádzať.

3.2. Hoci sa Spojené kráľovstvo snažilo zaviesť alternatívne modely k programu Erasmus+, a to aj na vnútroštátnej a decentralizovanej úrovni, zástupcovia sektora mládeže tvrdia, že ich nemožno porovnať s príležitosťami na dobrovoľnú mobilitu mládeže a na neformálne vzdelávanie ani s financovaním prevádzkových grantov, ktoré Erasmus+ predtým udelil sektoru mládeže Spojeného kráľovstva. Zatiaľ čo v rámci programu Erasmus+ sa každoročne poskytovalo značné štrukturálne a projektové financovanie mládežníckym organizáciám občianskej spoločnosti na uskutočňovanie neformálnych výmen a iných činností (napríklad takmer 7 miliónov EUR rozdelených do celkového počtu 201 organizácií v roku 2020), následný Turingov program (zameraný výlučne na mobilitu vysokoškolských študentov) zanechal finančnú medzeru pre mládežnícke organizácie občianskej spoločnosti, ktoré predtým záviseli od programu Erasmus+. Patrí medzi ne Britská rada mládeže (národná rada mládeže Spojeného kráľovstva), ktorá bezprostredne po brexite zaznamenala zníženie ročného rozpočtu o 40 % vrátane celého rozpočtu zameraného na medzinárodné vzťahy v dôsledku straty prístupu k programu Erasmus+. Ako vyplýva z dostupných informácií, strata tohto zdroja financovania a skutočnosť, že v dlhodobom horizonte neexistuje primeraná náhrada, čiastočne zapríčinili, že organizácia vyhlásila vo štvrtok 21. marca 2024 platobnú neschopnosť. Zároveň to potvrdzuje, s akými zúfalými finančnými podmienkami zápasí sektor mládeže v Spojenom kráľovstve, keďže jeho národnej rade mládeže, ktorá je jednou z najstarších a najvýznamnejších v Európe, hrozí po 75 rokoch služby pre mládež úplný kolaps.

3.3. Strata programu Erasmus+ viedla k vývoju dvoch náhradných programov: Turingovho programu pre celé Spojené kráľovstvo a programu Taith určeného pre Wales. Zo skúseností s oboma týmito programami vyplýva, že neponúkajú rovnakú škálu príležitostí ako Erasmus+ a majú menší rozpočet. Vďaka porovnateľne väčšiemu zapojeniu mladých ľudí predstavuje program Taith dobrý príklad toho, ako zlepšiť dostupnosť žiadostí o finančné prostriedky z programu Erasmus+, čo je problém, na ktorý mnohé zainteresované strany EÚ naďalej poukazujú. Ponaučenia by sa mohli vyvodiť aj zo zákona o dobrých životných podmienkach budúcich generácií (Wales) z roku 2015 ([26]), v ktorom sa od verejných orgánov vo Walese vyžaduje, aby zvažovali dlhodobý vplyv svojich rozhodnutí, čo by sa mohlo považovať za porovnateľné s mládežníckym testom EÚ. Okrem toho Wales v tejto súvislosti vymenoval komisára pre budúce generácie pre Wales ([27]).

3.4. Erasmus+ bol vnímaný ako fond pre privilegovaných – pre mnohých nedostupný, je ťažké sa oň uchádzať a chýba v ňom kontaktná osoba, ktorá by počas procesu podávania prihlášok odpovedala na základné otázky. Toto vnímanie nemusí nevyhnutne odrážať realitu, treba sa však ním zaoberať, čo ešte zvýraznila účinnosť waleského programu Taith.

3.5. Okrem toho by EÚ mala uľahčiť, prípadne prostredníctvom spolufinancovania v spolupráci s ochotnými partnermi zo Spojeného kráľovstva, obnovenie účasti mladých Britov na programoch ako Erasmus+ vrátane možností dobrovoľníctva a neformálneho vzdelávania, a to dovtedy, kým sa do programu opäť nezapojí niektorá budúca vláda Spojeného kráľovstva. Naopak, Spojené kráľovstvo by mohlo urobiť to isté vo svojich súčasných programoch pre mladých ľudí v rámci EÚ.

3.6. Mládežnícke organizácie občianskej spoločnosti v Spojenom kráľovstve vyjadrujú poľutovanie nad rozhodnutím Spojeného kráľovstva ukončiť program Erasmus+. Podľa ich názoru toto rozhodnutie bráni nielen v prístupe britského sektora mládeže k životne dôležitému financovaniu, ale aj k renomovaným programom, ako sú Európsky zbor solidarity a konferencia v rámci Európskeho dialógu s mládežou, pričom ide o dva programy, v ktorých bolo Spojené kráľovstvo hlavným účastníkom.

3.7. Mládežnícke organizácie občianskej spoločnosti Spojeného kráľovstva takisto uviedli, že hoci si želajú návrat programu Erasmus+, program by mohol byť prístupnejší a účinnejší, ak by bol podobne ako program Taith viac prispôsobený geografickým špecifikám a distribuovaný lokálnejšími subjektmi.

([26]) https://www.futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/.
([27]) https://www.futuregenerations.wales/.

3.8. Všeobecné želanie lepšie propagovať prvky neformálneho vzdelávania programu vyjadrili aj mládežnícke organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sa obávali, že nedostatočná propagácia týchto prvkov zo strany Komisie by mohla vyvolať mylný dojem, že program je prístupný výlučne pre študentov strednej triedy.

3.9. Vzhľadom na to, že medzi 376 kultúrnymi a kreatívnymi organizáciami so sídlom v Spojenom kráľovstve sa v rokoch 2014 až 2018 ([28]) rozdelilo financovanie vo výške 89,5 milióna EUR, odchod Spojeného kráľovstva z programu Kreatívna Európa výrazne obmedzil kultúrne vzťahy medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom a jeho decentralizovanými správnymi orgánmi ([29]).

3.10. Je žiaduce lepšie štrukturálne zapojenie mládežníckych organizácií občianskej spoločnosti z decentralizovaných regiónov Spojeného kráľovstva s cieľom zlepšiť účinnosť a celkovú reprezentatívnosť spoločnej domácej poradnej skupiny EÚ – Spojené kráľovstvo a fóra občianskej spoločnosti.

3.11. V stratégii EÚ pre mládež ([30]) sa uvádza, že „[členské] štáty by mali podporovať mládež a ostatné zainteresované strany vo vytváraní spoločných iniciatív, napríklad v oblasti digitálnej, športovej a medzinárodnej spolupráce [...] s využitím plného potenciálu financovania EÚ“. Táto časť novej stratégie EÚ pre mládež by mohla slúžiť ako základ na vypracovanie príslušných spoločných iniciatív medzi mládežou z EÚ a Spojeného kráľovstva.

3.12. Spoločný fond prosperity Spojeného kráľovstva (UKSPF) je domácou vládnou náhradou za Európsky štrukturálny a investičný program. UKSPF je fond v hodnote 2,6 miliardy GBP. Nemožno ho však porovnávať s financovaním EFRR alebo ESF (ku ktorým už Severné Írsko nemá prístup z dôvodu brexitu), keďže tieto programy boli vyvinuté v partnerstve s miestnymi samosprávami, z ktorých všetky majú priame informácie o skutočných problémoch z praxe. Na druhej strane UKSPF nezapája do vývoja programu miestne samosprávy, čo môže mať nepriaznivý vplyv na riešenie miestnych problémov.

3.13. Iniciatívy ako PEACE PLUS a *Shared Island Youth Forum* prispeli k udržaniu stability v Severnom Írsku financovaním skupín občianskej spoločnosti a mládežníckych organizácií. V Severnom Írsku však bola napriek týmto programom zaznamenaná zvýšená polovojenská aktivita ([31]), ktorá je dôsledkom toho, že mladí ľudia zo Severného Írska majú čoraz viac pocit, že sa na nich zabúda, najmä na úrovni komunity. Nedávno na to upozornil aj Výbor pre záležitosti Severného Írska parlamentu Spojeného kráľovstva ([32]) a tento názor sa objavil aj vo vzájomnej komunikácii EHSV s kľúčovými severoírskymi zainteresovanými stranami a v údajoch z prieskumu zhromaždených pre túto správu o stanovisku.

3.14. Vzhľadom na jedinečnú situáciu v Severnom Írsku sú otázky týkajúce sa práv obzvlášť citlivé. Najvhodnejšie by možno bolo riešiť túto problematiku zriadením podskupiny pre práva v rámci spoločnej konzultačnej pracovnej skupiny Spojeného kráľovstva a EÚ. To by mohlo prispieť k riešeniu obáv týkajúcich sa neoslabovania práv, ako sa uvádza vo Veľkopiatkovej dohode.

V Bruseli 24. apríla 2024

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Oliver RÖPKE

([28]) https://www.ietm.org/en/node/11501.
([29]) https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/cult-committee-meeting_20240124-1430-COMMITTEE-CULT.
([30]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52018DC0269.
([31]) https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/paramilitaries-grooming-young-and-preying-on-single-mothers-report-finds/a23525029.html.
([32]) https://publications.parliament.uk/pa/cm5804/cmselect/cmniaf/43/report.html.